

המביא פרק רביעי ביצה

לג.

עין משפט
גר מצוה

(א) וכן ביעתא. ביעתא גסות הנמוגות ע"פ כלי חלול כעין ערפ"ד או כלי האסבלה אין מושיבין את הכלי מחלה ואח"כ יסדר עליו אלף יאחזינו בידו יושיב הביצה עליו ואח"כ יושב הכלי על הנחלים וימר מדאי נעשה כהלא פרש"י דרב יהודה דהכא ק"ל כרבי יהודה וסויקופנה מחלה ואח"כ יושב הקדרה ויעליה אלף העלוניה ימלה גאזיר רזחונה בידו יסדרו הכיזית תמחיה סביב: וכן פוריא. מעות השריס פרוקקן אומן ומחירין לא יזקוף הכרעים מחלה למת האריות נכרעים ואח"כ יסרוק העור למנע שזוכיני עליו אלף פורס העור מחלה ויאחזרו בני אלף דאס כדויהס ואח"כ יביא האריות ויקשרו הרצועות של עור כזן ואח"כ יזקפו הכרעים וימנו האריות לתוכן: וכן תפסא. תביות שמקדרים נזאנר ומושיבין אחת על גבי שמים: נדלת ס"ד. ומי זה הסומך קדרה נדלת והלא תנכר: אימא וכן הירגס. אין סומכין אומן נכקעת: ור"ש מסיך. דלית ליה מוקצה: נכא אפי"ר ר"ש מודה. לומר הך פלוגתא לאו בזקקה היא ואפי"ר ר"ש מודה כתיב דאסור ולא משום מוקצה אלף נראה כמולכה מתקום שחיוט שהוא לרין להניגה הרבה כגון למכור בקוק: חנגא. מחול ועל שם שני אלף סוככים והולכים בקוק כעין סוככות במחלות קרו ליה חנגא: חורא. עקף עץ שהוא חד בקוק ורואי לתקפו נללי כעין שפור וללגות זו: ר"ג אסר. ביו"ט משום דמוקצה וניהו לטלטל שלף עשאו לכלי מנעוד יום: כרטיבא. שאינו ראוי לטלטל אפי"ר להסקה דכ"ע לא פליגי דאסור: מה לי נללוס כו. לחצנו לחוכו: מה לי נללוס נבגחלו. הכי ראוי לטלטל לעשותו מחלת וזולה נה: והלכנא כו. הך הלכתא אליבא דמאן דאית ליה מוקצה אקבע. אלף אלף כר"ש ק"ל בין בזקקה בין בדבר שאינו מתכוין וכ"ר יהודה במשכילי אולף נפש וכולהו שרו בין חורא בין סמיכת קדרות והקפת תביות ומדורתא וקדרה וכל האמוראים שאסרו את אלף סכר לה כרבי יהודה במוקצה ואין קיימא לן כרבי שמעון: דרש רבא כו. דכרבי יהודה ק"ל: לדי. דיר עגיס: אוד. עץ לעשות אוד לתנור פורגין בלע"ז וטעמא משום דלא נתנו אלף להסקי אפי"ר נעשה כלי מנעוד יום: ואוד שנכנר. ביו"ט ושי מטיא לשונרא. השך בני מעיס לחתול ולר"י יהודה אסור לטלטלו ולתמו לחתול דמאתמול מוכן לאדם היה ולא ללגיס דקאמר אס לא היה נבילה מע"ש אסורה: כיון דמפרחי. אס ויתס לזורח מחר והיום לא היה לרין להס מאתמול דעמיה עליוהו להשליכס לחול: מתני' נוגל ארס קיסם משלפניו. ממה שלפניו בבייתו לחון כו שינוי. ליעול נכר החולץ בין שני פורגין ר בלע"ז. ומשלפניו לאו דוקא דלר"א אף מן החצר נמי דקאמר כל מה שנכר מוכן הוא ורשא לא אחא לשמעינן אלף היתר טענול עגיס אף שלף להסקה דאפלוג רבנן נה דלקנתין בנרייתא גמרא והא דנקט משלפניו משום דרבנן דפליגי דאפילו משלפניו להדליק אין לחנן לא: מנכב. קסמין דקין וקשין מן החצר ומדליק בהן: וחכ"א מנכב משלפניו ומדליק. אלף מן החצר לא הואיל ודקין הן וטורח לקוששן מאתמול לאו הכי קיימי דקאמר נוגל קיסם לחון שני ים) (מאתמול) און אית לן דאף משלפניו לא יטול אלף להדליק דלא נתנו (אלף) להסקה ונתמיה פליגי: ואין כופין אס האור. משום דמוליד: מן המיס. ומגיס מים ככלי זוכית לנגה ונתמו בחמה כשהמשם חס מאד והזוכית מוליאה שלהבת ומציאין נעורת ומגיסים זוכית והיא נעורת כך שמעתי (כדפיס יולר שידר אחד מגאוזי ומנכרדי"ה: מן העפר. קרקע קשה כשופרים אחת מוליאה אור כעין גריגשתא שלנו ממקום מחסורת שלה: רעפס. טיינוליש: אין מלכנין. נאור. וינגמרא) מפרש טעמא: גמ' אכולי

כגון מטה שלנו שאין לה מחילות אלף שיש לה מחילות כך תימה דאמר נכנת (דף קלט:) האי פרוקנא (אפלנג) דכונא (ו) אסירא והתם המחילות היו נעשות ככר וי"ל דשאני התם הואיל ורמז הטובה יותר מדאי נעשה כהלא פרש"י דרב יהודה דהכא ק"ל כרבי יהודה דאוסר מוקצה ודבר שאין מתכוין אלף און ק"ל כר"ש ודבר שאין מתכוין מותר דוחק הוא לומר דאלף הגי מילתא דלא כר"ש אלף נראה לומר דאפילו ר"ש מודה דהוא הכא אסור דהא דא"ר שמעון דבר שאין מתכוין מותר היינו כגון עשועה דבר שאין מתכוין דעשה אלף הכא מתכוין לעשות מה שהוא עשועה: והלכתא יבשתא שרי רשיבא אכור.

דהלכתא אקבע אליבא דמאן דאית ליה מוקצה ולא נתנו עגיס אלף להסקה אלף און דקו"ל כר"ש שרי אפי"ר חורא רטיבא דוחק הוא לומר דר"ש פליג אמאי דפסיק הש"ס וי"ל דאפילו לר"ש נהיי דאית ליה שנתמו עגיס אלף להסקה היינו כגון הנראוי להסקה אלף רטיבא און ראיין להסקה: דרש רבא וכו'. פירש רש"י דכ"ר יהודה ק"ל וע"כ לא תכנס ליעול אור דלא נתנו עגיס אלף להסקה * ודוחק הוא לומר דהש"ס קיימא ללא הלכתא אלף ודאי דאפילו ר"ש שמעון מודה דאסור משום דהוי תתקונו מנא:

והלכתא אכור. ר' אלעזר בר' שמעון כאבודה סבירא ליה דלית ליה מוקצה לא בהא אפילו ר' שמעון מודה משום דרמחוי כמאן דאזיל לחנגא: חורא רב נחמן אסור ורב ששת שרי ברטיבא כולי עלמא לא פליגי דאסור כי פליגי ביבשתא מאן דאסר אמר לך לא נתנו עגיס אלף להסקה ומאן דשרי אמר לך מה לי לצלות בו מה לי לצלות בגחלתו איבא דאמרי ביבשתא כולי עלמא לא פליגי דשרי כי פליגי ברטיבא מאן דאסר דלא חוי להסקה ומאן דשרי אמר לך הא חוי להיסך גדול והלכתא יבשתא שרי רטיבא אסור (דרש רבא יבשתא לא תכנס לדיד העגיס ליעול מהן אוד ואוד שנשבר אסור להסיקו ביו"ט (לפי שמוסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים למימרא (דברא כו') יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקצה והא אמר ליה רבא רשמייה מו לי בר אווזא ושדי מעיה לשונרא התם כיון דמסרחי מאתמול דעמיה עליוהי: מתני' ר' אלעזר אומר נוגל ארס קיסם משלפניו לחצוין בו שינוי ומנכב מן החצר ומדליק שכל מה שבחצר מוכן הוא והכמים אומרים ימנכב משלפניו ומדליק אין מוציאין את האור לא מן העגיס ולא מן האבנים ולא מן (ה) העפר"ה ולא מן הרעפים ולא מן המיס ואין מלכנין את הרעפים לצלות בהן: גמ' אמר רב יהודה אכולי

כיון דמפרחי כלומר כיון דודאי נסרתי דעמריין להסרת דעמא ללגיס רב"י א"עזר אומר נוגל ארס קיסם משלפניו. פירש"י לאו דוקא משלפניו דה"ס משלחתי נמי דקמני כל מה שנכר מוכן הוא אלף נקט משלפניו משום רבנן דפליגי אח"כ דשרי דוקא להדליק אלף לחון כו שני לא ומימה דהא שמע עפרק המוליד (ענת דף פא:) דדוקא קמני דבעי התם אנגיס אלף בית הכסא מהו להעלותו אחריו לגג וקא פשיט ליה דשריח ופרחי מייתיבי ר"א אומר נוגל ארס קיסם משלפניו דדוקא משלפניו אלף ככל החצר לא ויא אחרת דיכול להעלות לגג וי"ל דה"ה דודאי דוקא קאמר כדמשמע התם ואף על גב דקאמר כל מה שנכר מוכן הוא היינו דוקא גבי אכילה משום דלדס קובע לו מקום לאכילתו והיה לו להכין אלף גבי אס לא שיך דפעמים שאינו עושה מדורה ביו"ט וכן מחלקת התם בין אנגיס לקיסם: והכמים אומרים מנכב משלפניו ומדליק. פרש"י דנתמיה פליגי דאפילו להדליק דוקא משלפניו ולהחון שני אפילו משלפניו לא דעגיס לא נתנו אלף להסקה וקשה לפירושו דהכמים סבירא להו דלא הלכתא דפליגי בפלוגתא דרבי שמעון ורבי יהודה לכן י"ל דטעמא דרבנן דלכך אסור לחון שני גזירה משום שמא יקטום וכן מקטום נמי בגמרא: פסוד

הגהות הב"ח

(א) במשנה ולא מן העפר ולא מן המיס כו"ל ותיבות וכן מן העגיס נמחק: (ב) דה"ה ד"ה ומכיר ס"י למון שני אין את לן כו"ל ויתם מלשון מלך: (ג) חורא ד"ה מלשון וכו' היא מוקצה אפילו תבית שרי אכילה כובא אכילה והתם:

גליון הש"ס

ה"מ ואל מן הרעפס: כר"פ ור"ש יחידא לר"א עין מרש"ס: תוס' ד"ה דרש כו' דוחק הוא לומר עין מהכרחי ועין אכילה כו': מהרש"ם ח"א ס"י י"ד:

לעני רש"י

סריס"ד (סריס"ד) חצובה (כעלה שלוש גלילים) מרז"ץ (פורגין) פסוד לחתיית גחלים בורגין (פריגין) חצוין את שניו לומר ברייתא (לוגנברייתא) לומר דהיא (אחור בעצם אפילו) טיינוליש (טינוליש) רעפס:

מוקף רש"י

משסיקין בכלים. ביו"ט סביי ראיין לטלטל ויעלעט ויתס לחון האור (שבת סדו:) ואין מסיקין בשברי כלים: דהיי לכו מוקף ואלף מן לטלטל (שם) א"י: כגרי לויס שסגרו בו כיוס דהיי לכו נולד וסם כח (שם) דהשח לא חוי לטלטל ואי משום דחוי להסקה לחתול לא להכי קיימא: עזר. כ"ב. טוי לר בר אווזא. כיוס טוב, ושדי מעיה לשונרא. אחא מלענל לכו משום שונרא ופריג דהשח לא חוי לחס. דלא חורא אריבא למיכל כיוס טוב ומיחא מאתמול לאדם היו קיימי שבת כ"ב. כיון דמפרחי. משיח"ף ח' מנע ליה פד אורחא מאתמול דעמיה עליוהי. לשונרא. וכן השמעת מן מוכן לנהיה הוי (שם) ק"ל. נטל ארס קיסם משלפניו. קסמין המתולטל על בני קרקע ולא למיחין מוקפין ניכסו (שבת מ"א.) לחצוין בו שינוי. ליעול הכר כיון השיעס ולהלות כיטיס (שם) וסם חצויהו.